

nálezu, takže se vynesení nálezu příčí dobrým mravům, jest uvést, že proto vynesení nálezu aniž nález sám dobrým mravům neodporuje a že ani v tom nelze shledati důvod ke zrušení nálezu podle § 595 čís. 6 c. ř. s. Odvolací soud, uznáv rozhodčí výrok podle § 595 čís. 2, 5 a 6 c. ř. s. za bezúčinný, pochybil po stránce právní (§ 503 čís. 4 c. ř. s.). I bylo k dovolání uznati, jak se stalo.

Čís. 10573.

Určovací žaloba (§ 228 c. ř. s.).

Jde o určení právního poměru, nikoliv jen skutečnosti, bylo-li žalováno o určení, že žalovaný nepronajal žalobci místnosti na určitý počet let.

Zásadně může i třetí osoba žalovati o určení právního poměru nebo práva, v němž sama není nebo jež jí nepřislúší, má-li zájem na jeho bezodkladném určení. Společník veřejné obchodní společnosti má právní zájem na tom, by byl určen právní poměr mezi žalovaným a veřejnou obchodní společností.

(Rozh. ze dne 26. února 1931, Rv II 556/30.)

Žalobce domáhal se určení, že mezi ním a žalovaným není právního poměru, podle něhož žalovaní v roce 1926 pronajali žalobci obchodní místnosti ve svém domě na dobu pěti let. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by, doplně řízení, znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Žalobce domáhá se určení, že mezi ním a žalovanými není právního poměru, podle něhož žalovaní v roce 1926 pronajali žalobci obchodní místnosti v jejich domě na dobu pěti let. Jest zjištěno, že v čase podání žaloby nebyl nájemcem žalobce, nýbrž firma, jejímž jest veřejným společníkem a že tato firma jest právním nástupcem bývalé firmy W. a K. a že žalobce v roce 1926 jako majitel firmy oné vyjednával se žalovanými o nájemní smlouvě. Nižší soudy upírají žalobci oprávnění ke sporu proto, že není v nájemním poměru se žalovanými a že na jeho nedostatku aktivního oprávnění nic nemění, že byl v řízení o úpravě nájemného, které bylo zahájeno na jeho návrh, poukázán na pořad práva s vyřešením otázky, zda mezi ním a žalovanými byla v roce 1926 ujednána nájemní smlouva na pět let. Tento názor nižších soudů napadá dovolatel, uváděje, že byl v roce 1926 sám majitelem nájemnické firmy W. a K. a že i nyní jest veřejným společníkem firmy K. a K. a že v této vlastnosti žádal o úpravu nájemného, ježto ručí za závazky firmy a proto může prý jako společník nájemnické firmy žádati i o určení nájemného a jest rovněž po právu žaloba o určení sporné okolnosti,

která jen ve sporu může býti zjištěna. Má prý jako veřejný společník firmy K. a K. nejen hmotný, nýbrž i právní zájem na žádaném určení, ježto jest přípustná určovací žaloba i pro osoby, které nejsou v právním poměru, který se má rozsudkem určit. Jde tedy o to, zda má žalobce oprávnění k žalobě, které jest při určovacích žalobách závislé od toho, zda žalobce má právní zájem na bezodkladném určení právního poměru, jehož určení žádá. Žaloba určovací předpokládá ovšem určení právního poměru, který trvá. Vždyť cílem jejím jest odstraniti právní nejistotu nynějšího stavu, nikoliv jen akademické řešení toho, jaké právní poměry dříve byly mezi stranami nebo jinými osobami, ano toto určení pro nynější právní stav a pro nynější právo nemá významu. Proto musí žalobní žádání, má-li nynější nejistota býti odstraněna rozsudkem pro budoucnost, býti tak uzpůsobeno, by rozsudkem bylo vysloveno, zda určitý právní poměr nyní trvá, či zda ho není. Rozsudek podle žalobního žádání má zníti tak, že mezi žalobcem a žalovanými není právního poměru, podle něhož mu žalování v roce 1926 pronajali obchodní místnost na pět let. Slovně by sice směřoval rozsudek k určení skutečnosti, zda žalování pronajali v roce 1926 žalobci místnosti na pět let, kdyby se brala v úvahu jen poslední věta žalobního žádání. Ale přihlédně-li se k první větě a k odůvodnění žaloby a k celému přednesu žalobcovu, směřuje žalobní žádání v podstatě k tomu, by bylo určeno, že není mezi žalobcem a žalovanými právní poměr nájmu sporné místnosti na pět let. Proto nejde jen o určení skutečnosti. Není vyloučeno, by o určení právního poměru žalovaných i k sámé veřejné společnosti a dokonce tedy k osobě třetí nemohl žalovati žalobce. Zásadně může i třetí osoba žalovati o určení právního poměru nebo práva, v němž sama není nebo jež jí nepřisluší, má-li sama právní zájem na bezodkladném určení, jsou-li její vlastní práva nejistotou právního poměru nebo práva cizího uvedena v nejistotu, a je-li žalobcův zájem podložen jeho vlastním právem, jež samo jest uváděno v nejistotu a ohrožováno. Proto nelze žalobci upříti právní zájem, i kdyby šlo o určení právního poměru mezi žalovanými i firmou, jejímž jest společníkem, proto, že určením tohoto právního poměru jsou dotčena i jeho práva jako společníka firmy. Ale žalobci nelze upříti oprávnění k žalobě a upírat mu právní zájem na bezodkladném určení, že mezi ním samým a žalovanými není tvrzeného právního poměru pětiletého nájmu. Veřejná obchodní společnost není právnickou osobou, rozdílnou od osob společníků. Podměty práv a závazků společenských jsou sami společníci. Panující nauka nepřiznává veřejné společnosti samostatnou právnickou osobnost pro obor hmotného práva. Obchodní zákoník přiznává ovšem veřejné společnosti právo žalovati a býti žalovánu pod společenskou firmou, takže přiznává veřejné společnosti procesní způsobilost (čl. 111 obch. zák., § 1 c. ř. s.). Ale to nemění nic na hmotněprávním poměru, že podmínkem práv a závazků společnosti k třetím osobám jsou sami společníci. Je-li tedy v nájemním poměru k žalovaným žalobce jako společník firmy, jak sám v žalobě zdůraznil, tvrdě, že jest v nájemním poměru k žalovaným jako společník firmy, má rozsudek určující, že žalobce jest nebo není v určitém nájemním poměru k žalovaným jako společník firmy, význam pro

jistotu práv žalobcových jako spolčnicka a nelze mu upřít oprávnění k žalobě a odpírati mu právní zájem na bezodkladném určení. Ježto však nižší soudy zamítly žalobu jen pro nedostatek žalobcova oprávnění k žalobě a nezabývaly se tím, zda mezi žalobcem jako veřejným spolčnickem firmy K. a K. a žalovanými jest či není nájemní poměr na určitou dobu pěti let, je řízení v nižších stolicích vadné a bylo proto rozsudky nižších soudů zrušiti a naříditi, jak se stalo.

Čís. 10574.

Přijetí zboží na znamení, že tím jest smlouva splněna, děje se buď výslovně tím, že kupitel prohlásí, že dodané mu zboží přijímá jako splnění smlouvy tak, že tím závazek prodatele ze smlouvy má platiti za splněný, nebo mlčky tím, že kupitel zboží spotřebuje, vezme v užívání nebo dále prodá a dodá. Tak jest tomu, dala-li kupující firma věc dodanou jí prodatelem po dráze, dodatí do závodu svého zákazníka. V takovém případě nemůže kupitel vytýkati prodávateli, že nesplnil smlouvu (§ 1052 obč. zák.) a nemůže odmítnouti (§ 1413 obč. zák.) dodané zboží jako zboží smlouvě neodpovídající, když smlouvě odpovídalo a bylo zbožím prostředního druhu a prostřední jakosti a nebylo aliud.

Před přijetím zboží na znamení splnění smlouvy nemá kupitel nároky ze správy, nýbrž jen na splnění smlouvy.

Lhůty čl. 347 obch. zák. k prozkoumání zboží a k výtce vad zboží lze prodloužiti nebo zkrátiti. Prominul-li prodávatel opožděnost výtky vad, nemůže to namítati.

(Rozh. ze dne 27. února 1931, R I 45/31.)

Žalovaná firma objednala u žalující firmy skříň, již žalobkyně v původní lhůtě nedodala. Po uplynutí dodatečné lhůty udělené podle čl. 356 obch. zák., byla žalované dne 4. října 1929 dodána objednaná skříň. Žalovaná přes to, že lhůta již před týdnem uplynula, dala skříň dopravit z dráhy přímo své zákaznici, pro niž skříň objednala, a, když pak tam obě skříň prohlédly a dospěly k názoru, že skříň má různé vady, hlavně že není náležitě vyschlá, a že neodpovídá ani smlouvě, odmítla ji žalovaná dopisem svého právního zástupce ze dne 8. října 1929 a vytkla, jaké vady na skřini shledala. Proti žalobě o zaplacení kupní ceny namítla žalovaná najmě, že právem skříň odmítla. **Procesní soud první stolice** uznal podle žaloby, neuznav tuto námitku žalované za ospravedlněnou v podstatě z těchto důvodů: Pokud žalovaná hodlá uplatňovati nároky ze správy, jest námitka bezdůvodná proto, že oznámení vad bylo opožděné a jde jen o lehce odstranitelné vady, a, pokud se žalovaná v námitkách dovolává práv naznačených v §§ 1052 a 1413 obč. zák., činí tak rovněž neprávem proto, že skříň tím, že ji dala dopravit k zákaznici, již přijala a také proto, že skříň byla při ohledání znalci, které bylo předsevzato za sporu, shledána správnou. **Odvolací soud** zrušil napadený rozsudek a vrátil věc soudu první stolice, by, vyčkaje pravomoci, o ní znovu jednal a ji znovu rozsoudil. Dů-